

- Ledelsen i orgelsaken bør gå

Det lar seg ikke gjøre å gjenreise Steinmeyerorgelet under rosevinduet. Det har vi visst siden 1930, fastslår Kristine Kaasa Moe. I en årrekke har hun engasjert seg i saken om Steinmeyerorgelet i Nidarosdomen.

- Gjenreisingsprosjektet har mislyktes. Resultatet blir et tildekket rosevindu i en prosess der ikke en eneste prøveoppstilling er foretatt. Både prosessen og resultatet er under enhver kritikk, sier Kaasa Moe, som mener den ansvarlige ledelsen i saken bør gå.

Trondheim kirkelige fellestråd har hatt ansvaret for arbeidet helt siden den nåværende prosessen med restaurering og gjenreising av Nidarosdomens hovedorgel til fordums prakt ble påbegynt i 2006. En fagkomite har arbeidet med premissene for en anbudskonkurranse, som Orgelbau Kuhn gikk seirende ut av. Men resultatet vil ikke stå seg for fremtiden, mener Kaasa Moe.

- «Juvelen» ofres

Rosevinduet er av mange betraktet som selve juvelen i Nidarosdomen. For å få orgelet presert inn, ofres rekken med glassmalerier under rosen, mens Kirkelig fellestråd forfalsker inntrykket av hva rosevinduet er. De later som det bare handler om rosen. Men rosevinduet består av rosen og de ni spissvindueene under. Det er en selvsagt helhet, påpeker Kaasa Moe. - At kirkeledelsen ikke engang vet hva det er snakk om, men refererer til spissvindueene som «profetrekken» og «de gode og dårlige jomfruer», er rett og slett

pinlig. Rekken med de ni bildene har Kristus med lammet i midten og illustrerer slutten av Matteusevangeliet kapittel 25, der Kristus skiller mellom menneskene som kommer inn i Guds rike, og de som går til evig straff.

Kristine Kaasa Moe har ingen tro på at menigheten og andre som går i Nidarosdomen kommer til å orke å leve med løsningen som Orgelbau Kuhn og Fellestrådet står bak, og som styret i Nidaros domkirkes restaureringsarbeider nettopp har godkjent.

- Orgelet kommer til å bli tatt ned igjen, spår hun.

- Gabriel Kiellands rosevindu er en helhet, og forslaget tar fra oss muligheten til å oppleve det i sin helhet.

- «Donald Duck»-tegninger

- Men samtlige glassmalerier kan beskues mellom orgelpipene hvis man bare flytter seg litt i kirken?

- Nei, bak pipene er jo selve orgelet, som kommer til å skygge for innsynet. Det går uansett ikke an å se mellom pipene. Kuhns dataanimasjon er sterkt misvisende.

- Det er likevel denne typen animasjon man bruker i dag i stedet for fortidens prøveoppstillinger?

- Nei, bilder fra en dataanimasjon er det rene Donald Duck. Bildene er omtrent verdiløse, vi

har ingen føling med hvordan dette vil bli i rommet, fremholder Kaasa Moe, som snakker av mangeårig erfaring fra kulturminnevern og restaurering i eget lokalsamfunn i Melhus.

- Ingenting kan erstatte prøveoppstilling av en fysisk modell i rommet.

Hun peker på at det finnes en rekke andre mulige oppstillinger i kirken, uten at Fellestrådet eller Nidaros domkirkes restaureringsarbeider har vært interessert i å undersøke det.

- Utgangspunktet deres har hele tiden vært oppstilling i vest. Men det finnes andre interessante løsninger, for eksempel tidligere riksantikvar (1913-46) Harry Fetts forslag om oppstilling ved inngangen til østskipet, domkirkearkitekt Olaf Nordhagens orgelplan fra 1924 og mange andre.

- Menighetsorgel

- Hvorfor er ikke kirkeledelsen interessert? Ledelsen er blitt tilbudt en utarbeidelse av dette materialet, men har avvist det. Isteden valgte Trondheim kirkelige fellestråd å holde premissmøtene sine om orgelsaken uten å skrive referater. De valgte også selv å anse Steinmeyerorgelet som et menighetsorgel, mot signaler fra Kultur- og kirkedepartementet, som i 2006 viste stor interesse for orgelet.

- Du sier altså at den labre departementale interessen for å bidra til gjenreisningen av orgelet er noe Fellestrådet har påført seg selv?

- Ja, det er lett å tro det. I 2006 var departementet interessert i å få saken utredet. Men da var det krefter i Trondheim som engasjerte seg for å beholde saken lokalt. Når Fellestrådet nå vil ha departementet til å bekoste stor delen av orgelet, møter man seg selv i døra, bekrefter Kaasa Moe, som ikke klarer å la være å si ifra.

- Da jeg henvendte meg til kirkevergen om brevet fra departementet i 2006, var kirkevergen ikke engang interessert i å se på det, eller legge det fram for Fellestrådet, sier Kaasa Moe. Hun krever igjen at det må bli prøveoppstilling i kirken etter den godkjente planen, så man kan se hva det er man får.

tone.mørkved 951 98 729
tone.morkved@adresseavisen.no

Rosevinduet er mer enn rosen: De ni bildene under rosen har Kristus med lammet i midten med en engel på hver side. Engelen på Jesu høyre side med senket sverd byr de rettferdige (vist på de tre glassmaleriene mot sør) inn til evig liv. Engelen ved Kristi venstre side står med draget sverd. Menneskene på denne siden er dem som vises bort til evig straff. Matteus, 25. 31-46. Foto: JENS PETTER SØRAA

- Må inngå kompromisser

Kirkeverge Kjell Inge Nordgård i Trondheim kirkelige fellestråd sier Riksantikvaren ville satt foten ned for alternative plasseringer av orgelet.

Nordgård synes det er trist å måtte fortsette dialogen med Kaasa Moe gjennom pressen, og sier restaureringsarbeidet skjer etter de premissene som godkjenningmyndighetene har lagt. Blant dem er Riksantikvaren, som ifølge Nordgård krever at orgelet plasseres vest i kirken.

- Størrelsen på orgelet gjør at det ikke kan plasseres hvor som helst i kirken. Vi har forholdt oss til det godkjenningmyndighetene har pekt på. Hvis vi hadde utredet alternative plasseringer, så ville Riksantikvaren uansett ikke godkjent det, sier Nordgård.

Nordgård medgir at det ikke vil bli fritt innsyn til deler av glassmaleriene under rosen på vestveggen, men peker på at den gotiske portalen i vestfronten nå blir synlig for første gang siden 1962.

- Å synliggjøre både portalen og alle glassmaleriene er ikke mulig, da må man inngå noen kompromisser. Hvis vi skulle tatt hensyn til glassmaleriene i større grad, så måtte orgelet tatt større plass i kirkerommet, sier han.

Følger retningslinjene: Kirkeverge i Trondheim, Kjell Inge Nordgård, sier restaureringsarbeidet skjer etter de premissene som godkjenningmyndighetene har lagt.
Foto: MARIANNE TØNSET

En skandale: Det er en skandale at alternative plasseringsmuligheter for Steinmeyerorgelet ikke er utarbeidet, sier Kristine Kaasa Moe. I bakgrunnen den restaurerte Prestegårdslåna i Melhus, fra 1720-årene, og det restaurerte stabburet fra 1780. Kaasa Moe er leder for Stiftelsen Prestegårdslåna og er prisbelønt for sin kulturverninnsettsats.
Foto: TONE MØRKVED